

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju v znanju geografije, kjer boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

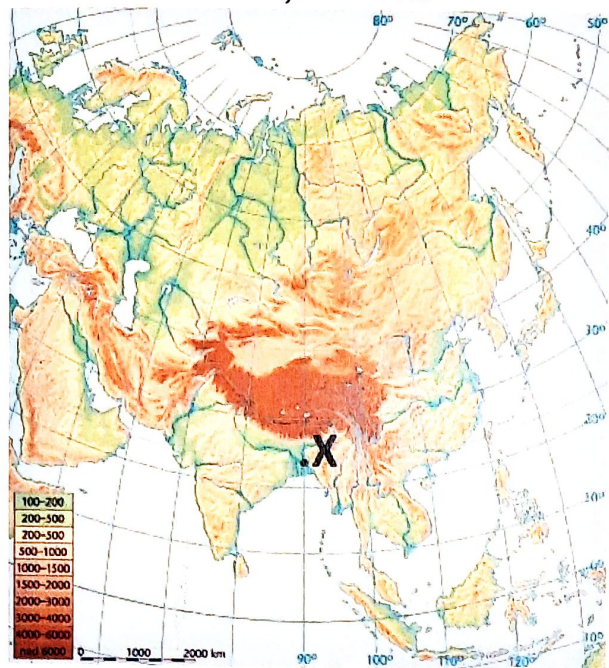
Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

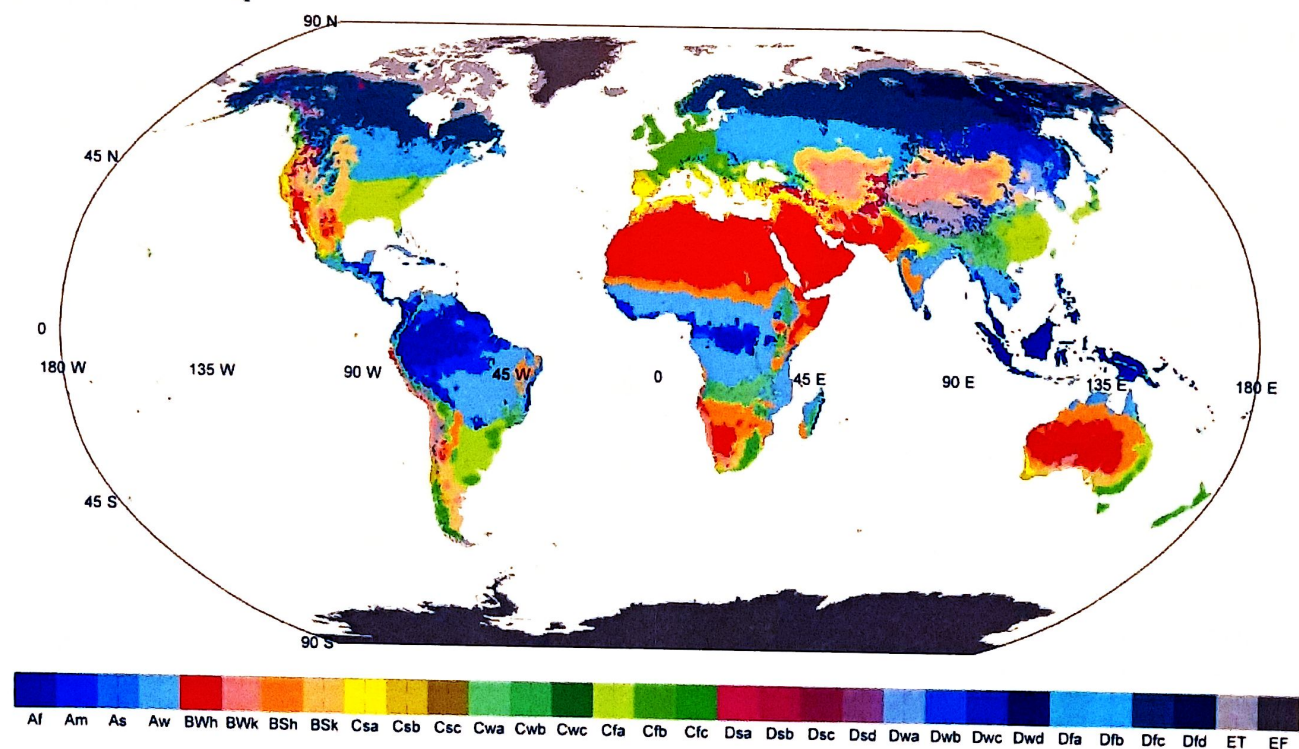
Pri nalogah od 1 do 20 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 1–3 in 5–6) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Izrezek iz zemljevida Sveta

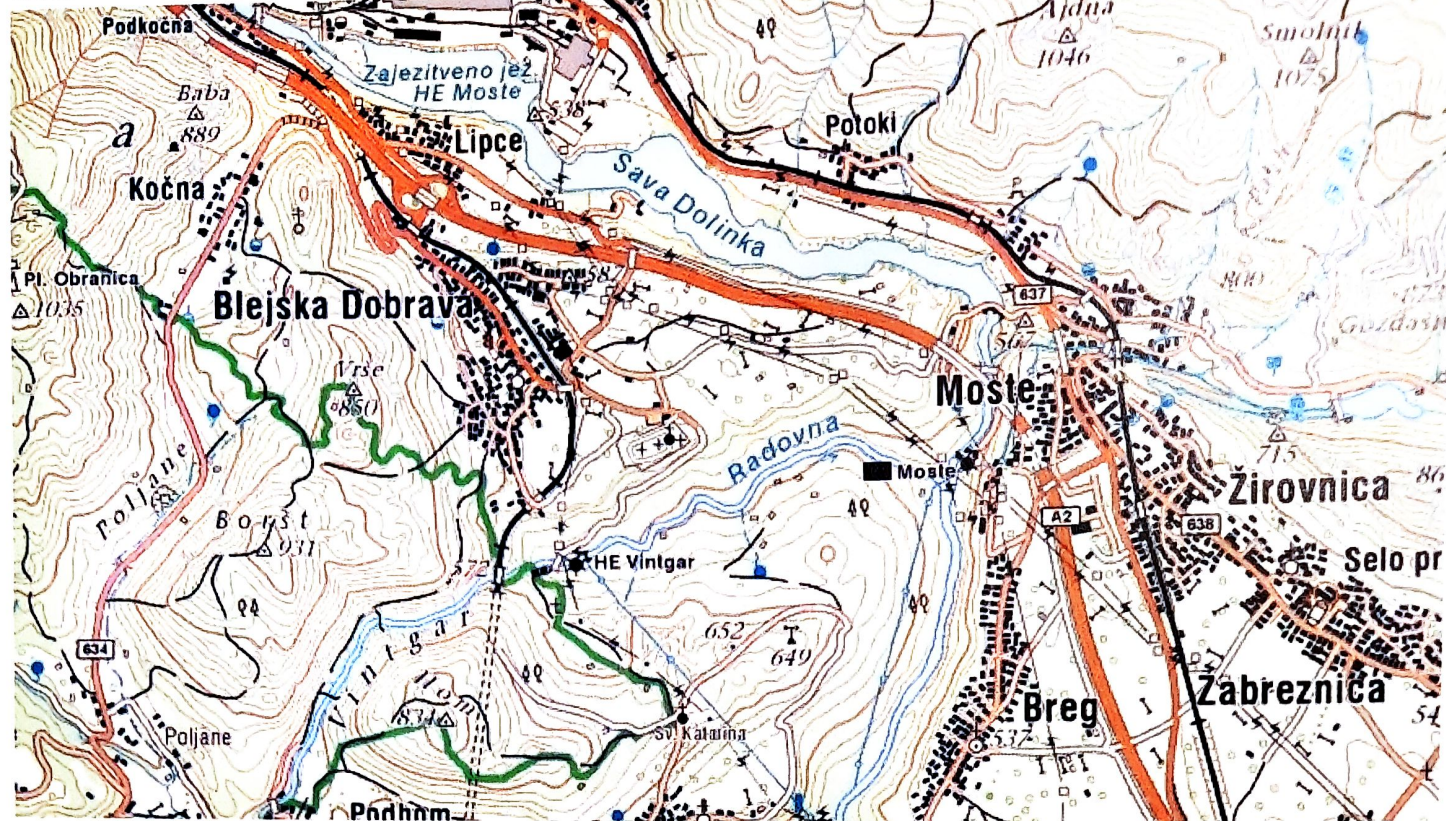
Vir: Mapswire, <http://mapswire.com/> (citirano 27. 6. 2023).

Slika 2: Podnebni tipi

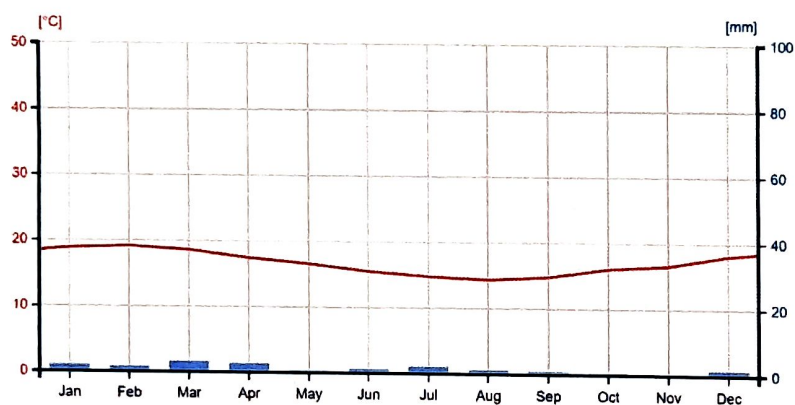
Vir: Köppenova klasifikacija, <http://hanschen.org/koppen> (citirano 27.6. 2023).

Slika 3: Reliefni izsek iz zemljevida Slovenije

Vir: Geopedia. <http://www.geopedia.si> (citirano 15. 7. 2023).

Slika 5: Puščavsko podnebje v Afriki

Vir: Climecharts. <https://climatecharts.net/> (citirano 5. 10. 2023).

Slika 6: Zemljevid Afrike

Vir: Afrika. <http://mapswire.com/maps/africa/> (citirano 10. 2023).

1. Na sliki 1 določi koordinati pike črke X.
 - a) 90° SGŠ, $23, 5^{\circ}$ ZGD.
 - b) $23, 5^{\circ}$ SGŠ, 90° ZGD.
 - c) $23, 5^{\circ}$ JGŠ, 90° VDG.
 - d) $23, 5^{\circ}$ SGŠ, 90° VGD.
 - e) 90° SGŠ, $23, 5^{\circ}$ VGD.
2. V katero veliko vodno površino se izliva reka, ki jo označuje pika črke X na sliki 1?
 - a) Severno ledeno morje.
 - b) Atlantik.
 - c) Indijski ocean.
 - d) Pacifik.
 - e) Sredozemsko morje.
3. Slika 2 prikazuje razporeditev podnebnih tipov po svetu. Obkroži črko pred tistim toplotnim pasom, ki se razteza visoko na severu in je označen s svetlo sivo barvo (■).
 - a) Polarni toplotni pas.
 - b) Zmerno topli toplotni pas.
 - c) Subtropski toplotni pas.
 - d) Subpolarni toplotni pas.
 - e) Tropski toplotni pas.
4. Katero podnebje prikazuje rumena barva (■) na sliki 2? Obkroži.
 - a) Kontinentalno vlažno.
 - b) Oceansko.
 - c) Zmerno hladno.
 - d) Savansko.
 - e) Sredozemsko.
5. Če se želimo orientirati, moramo poznati glavne strani neba. Za natančnejšo orientacijo pa uporabljamo tudi vmesne strani neba. Kakšna je angleška kratica za severovzhod? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) SW.
 - b) SE.
 - c) N.
 - d) NE.
 - e) NW.
6. Oglej si sliko 3. Koliko znaša razlika v nadmorski višini med gladino Zaježitvenega jezera HE Moste in vrha Smolnika?
 - a) 538 m.
 - b) 500 m.
 - c) 537 m.
 - d) 530 m.
 - e) 510 m.

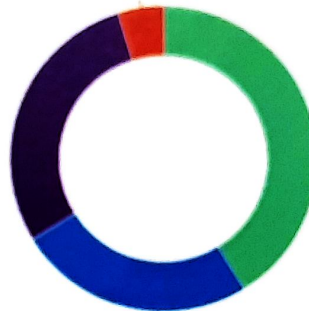
7. Kako imenujemo vrsto višine, ki si jo izračunal/-a pri nalogi 6?

- a) Ekvidistanca.
- b) Relativna višina.
- c) Nadmorska višina.
- d) Absolutna višina.
- e) Plastnica.

8. Iz slike 3 oceni smer neba, iz katere bi bilo najtežje priti na vrh Boršta.

- a) Z zahodne strani
- b) Z južne strani.
- c) S severovzhodne strani.
- d) Z jugozahodne strani.
- e) S severne strani.

Slika 4: Delež električne energije po viru proizvodnje v letu 2022 v Sloveniji

Vir: STAT <http://www.stat.si/> (citirano 27. 6. 2023).

9. Slika 4 prikazuje delež električne energije po viru proizvodnje v letu 2022 v Sloveniji. Obkroži črko, ki opisuje graf od tistega vira (označeno z zeleno), ki proizvede največ do tistega, ki proizvede najmanj električne energije.

- a) Termoelektrarne, jedrska elektrarna, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
- b) Jedrska elektrarna, hidroelektrarne, termoelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
- c) Hidroelektrarne, jedrska elektrarna, termoelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
- d) Jedrska elektrarna, termoelektrarne, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
- e) Termoelektrarne, jedrska elektrarna, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.

10. Iz slike 6 izberi lokacijo (črko), za katero je značilen prikazani klimogram na sliki 5.

- a) A.
- b) B.
- c) C.
- d) D.
- e) E.

11. Kateri podnebni dejavnik v največji meri vpliva na nastanek puščavskega podnebja na izbrani lokaciji?

- a) Poselitev.
- b) Geografska širina.
- c) Kontinentalnost.
- d) Nadmorska višina.
- e) Morski tok.

Slika 7: Naravna nesreča

Vir: Youtube. <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=av7qb7oYLII> (citirano 15. 7. 2023).

12. Marca 2011 je na prikazanem območju na sliki 7 prišlo do naravne nesreče. Poleg materialne škode, je bilo tudi veliko smrtnih žrtev. Katera naravna nesreča je povzročila katastrofalne posledice?

- a) Hurikan.
- b) Tromba.
- c) Hladna fronta.
- d) Cunami.
- e) Tornado.

13. Avgusta 2023 je Slovenija utrpela povodenj tolikšnih razsežnosti, ki jih v zgodovini samostojne države ne pomnimo. Obkroži črko pred kombinacijo dveh rek, ki sta poplavljali, in območjem ob njih povzročili največ škode.

- a) Kolpa, Sava.
- b) Drava, Soča.
- c) Meža, Savinja.
- d) Mura, Dragonja.
- e) Ljubljana, Kamniška Bistrica.

14. Obkroži trditev, ki ne velja za osojne strani pobočij v naši geografski širini.

- a) Sneg se na osojni strani obdrži dlje časa.
- b) Na osojni strani vinogradi slabše uspevajo.
- c) Hiše na osojnih straneh je potrebno bolj ogrevati.
- d) Poselitev je gostejša na osojnih pobočjih.
- e) V Sloveniji so osojna pobočja tista, ki so večinoma obrnjena proti severu.

15. Septembra 2023 se je v Maroku v provinci Al Haouz zgodil hud potres, v katerem je umrlo preko 2000 ljudi. Kako imenujemo žarišče potresa v Zemljini notranjosti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Hipocenter.
- b) Seizmograf.
- c) Magnituda.
- d) Epicenter.
- e) Fumarole.

16. Obkroži pravilno trditev, ki se nanaša na geografske značilnosti Slovenije.

- a) Narodno ozemlje Slovenije je manjše od državnega.
- b) Slovenija meji na pet držav.
- c) Najkrajšo državno mejo ima Slovenija z Madžarsko.
- d) Državno ozemlje Slovenije je večje od narodnega.
- e) Najdaljšo državno mejo ima Slovenija z Avstrijo.

Slika 8: Vipavski Križ

Foto: J. Makovec. Vir: Arhiv Javnega zavoda za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina (citirano 16. 10. 2023).

17. Kako imenujemo tip naselja, ki je prikazan na sliki 8?

- a) Zaselek.
- b) Gručasta vas.
- c) Počitniške hiške.
- d) Samotna kmetija.
- e) Obcestna vas.

Slika 9: Goriška brda

Vir: Wikipedia.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3c/Goriska_brda.jpg

(citirano 14. 9. 2023).

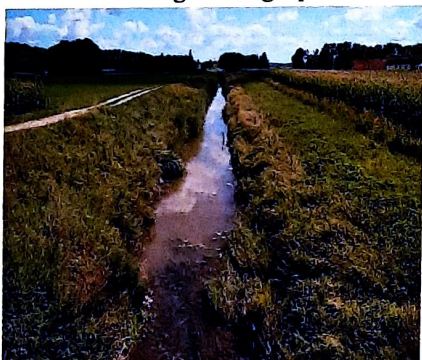
18. S pomočjo slike 9 ugotovi, katera gospodarska dejavnost je najmanj verjetna za Goriška brda.

- a) Hmeljarstvo.
- b) Turizem.
- c) Vinogradništvo.
- d) Sadjarstvo.
- e) Gostinstvo.

19. Kako imenujemo reliefno obliko, ki je prikazana na sliki 9?

- a) Kotlina.
- b) Dolina.
- c) Nižina.
- d) Gričevje.
- e) Hribovje.

Slika 10: Poseg v strugo potoka

Vir: Wikipedia.

[https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0%C4%8Davnica#/media/Slika:](https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0%C4%8Davnica#/media/Slika:%C5%A0%C4%8Davnica_13.jpg)

[: %C5%A0%C4%8Davnica_13.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0%C4%8Davnica#/media/Slika:%C5%A0%C4%8Davnica_13.jpg) (citirano 18. 9. 2023).

20. Kako imenujemo ureditveni poseg na sliki 10, s katerim rekam ali potokom spremenimo vodno strugo, tok? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Urbanizacija.
- b) Regulacija.
- c) Kondenzacija.
- d) Industrializacija.
- e) Melioracija.

MODERIRANA NAVODILA ZA VREDNOTENJE

Šolsko tekmovanje s področja geografije za osnovno šolo

2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

SPLOŠNE SMERNICE

- Ocenjevalci naj sledijo navodilom za vrednotenje za posamezno tekmovalno polo. V primeru nejasnosti naj se posvetujejo s predsednico/predsednikom tekmovalne komisije, pristojnim za posamezno raven, ta pa s koordinatorjem tekmovanja.
- Vrednotijo se le odgovori, pisani s kemičnim svinčnikom ali nalivnim peresom.
- Če tekmovalec/tekmovalka poleg pravilne rešitve zapiše še napačno, ki je ne prečrta ali kako drugače jasno označi, se odgovor ovrednoti z nič točkami.
- Prav tako se odgovor ovrednoti z nič točkami, če je nečitljiv ali nejasno popravljen.
- Če tekmovalec/tekmovalka na vprašanje ni odgovoril/-a, se v strežnik DMFA vnese X.
- Pri nalogah v sklopu A ocenjevalci prepišejo rešitve (črke A, B, C, D ali E) v strežnik DMFA.
- Pri nalogah v sklopu B ocenjevalci v strežnik DMFA napišejo ustrezno število doseženih točk.
- Pri nalogah v sklopu B z obkroževanjem se vrednotijo tudi drugače označene rešitve, če so pravilne (npr. podčrtane).
- Če tekmovalec/tekmovalka k tekmovanju ni pristopil/-a, ocenjevalci v strežnik DMFA ne vnašajo ničesar.

REŠITVE

DODATNA NAVODILA

SKLOP A

1.	D	0/1
2.	C	0/1
3.	D	0/1
4.	E	0/1
5.	D	0/1
6.	C	0/1
7.	B	0/1
8.	A	0/1
9.	D	0/1
10.	C	0/1
11.	E	0/1
12.	D	0/1
13.	C	0/1
14.	D	0/1
15.	A	0/1
16.	C	0/1
17.	B	0/1
18.	A	0/1
19.	D	0/1
20.	B	0/1

SKLOP B

21.	A	0/1
22.	Izraz bonifika pomeni osušena, izboljšana zemljišča. Ko je to območje pripadalo Italiji, so se izvajale hidromelioracije, da bi izsušili zemljišča za kmetijsko rabo.	0/1 Pojasnilo ovrednotimo z 1 točko. Samo zapis osušeno zemljišče ni dovolj.

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred)

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju v znanju geografije, kjer boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

Želimo ti veliko uspeha.

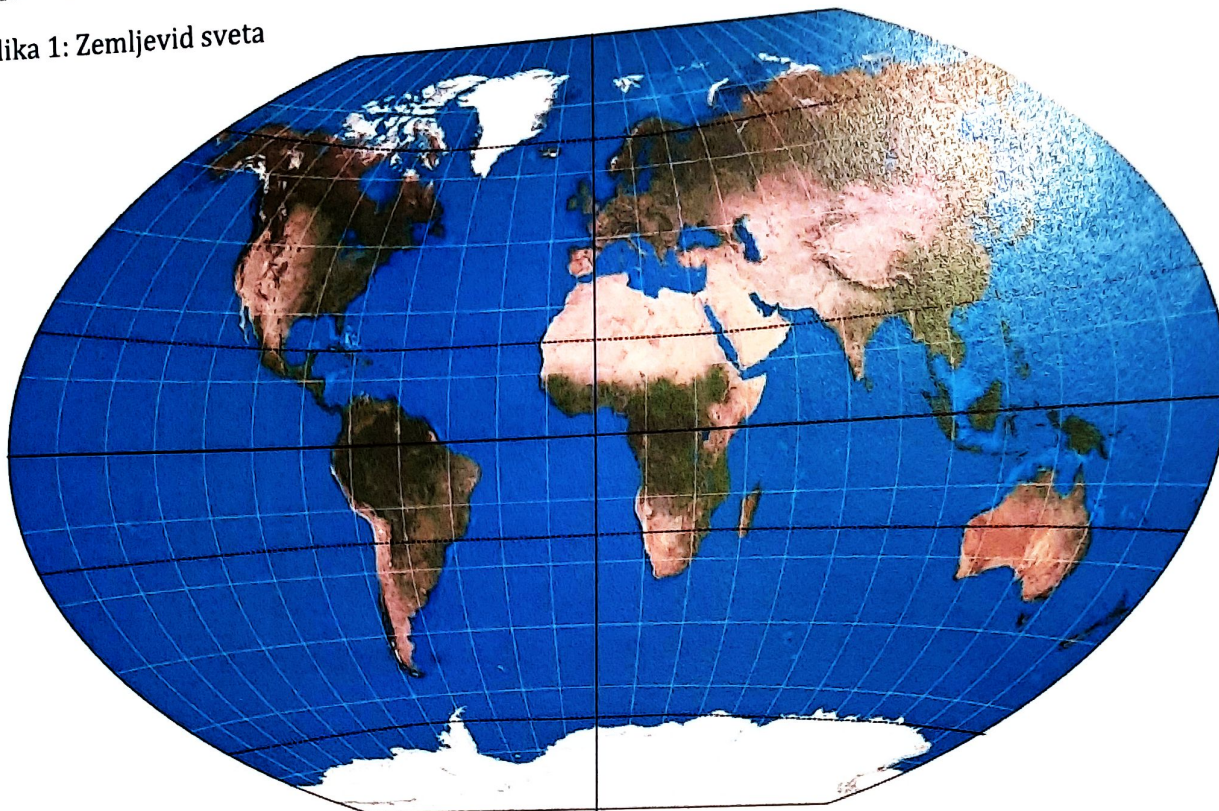
Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 20 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.

PRILOGE (slike 1-3 in 8) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Zemljevid sveta

Vir: Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/World_map#/media/File:Winkel_triple_projection_SW.jpg (citirano 18. 9. 2023).

Slika 2: Geografske enote Evrope

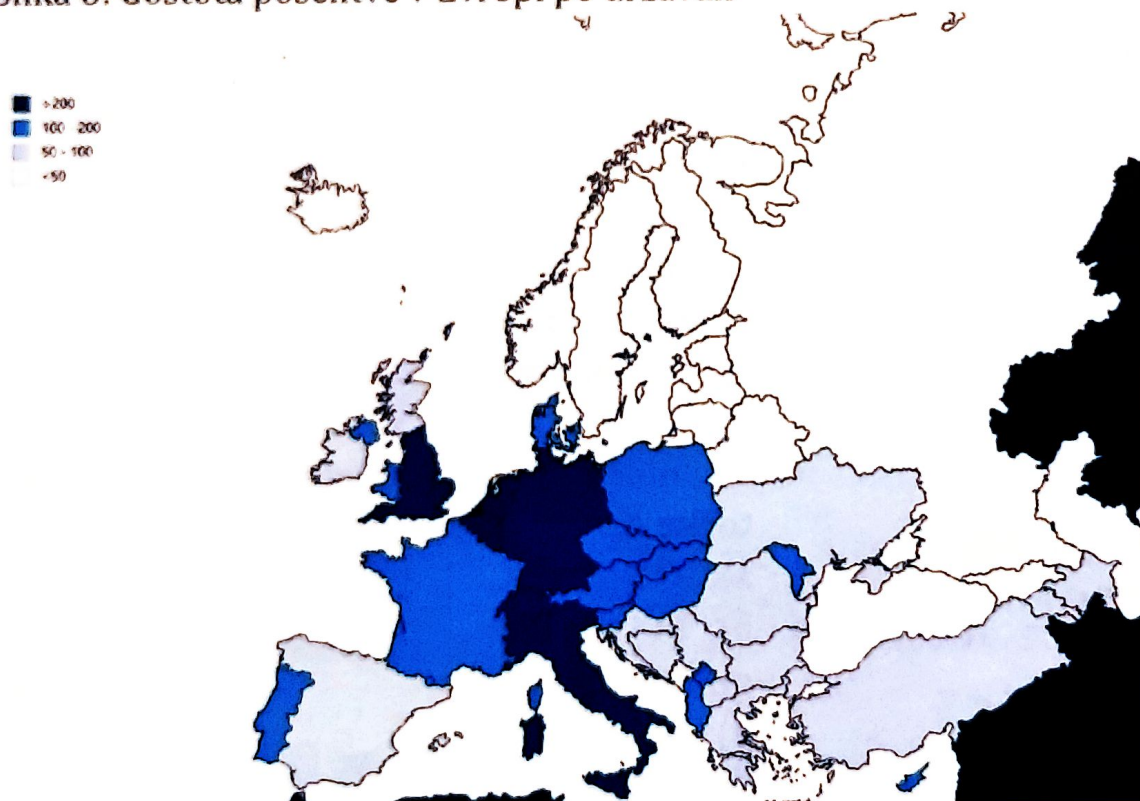
Vir: Senegačnik, J. Geografija sodobne Evrope, Učbenik za 2. in 3. letnik gimnazije. Modrijan izobraževanje, Ljubljana 2021.

Slika 3: Reliefni izsek iz zemljevida Slovenije

Vir: Geopedia. <http://www.geopedia.si> (citirano 18. 9. 2023).

Slika 8: Gostota poselitve v Evropi po državah

Vir: Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Area_and_population_of_European_countries# (citirano 18. 9. 2023).

1. Katere celine navidezno prečka ekvator? Pomagaj si s sliko 1.
 - a) Severno Ameriko, Afriko, Avstralijo.
 - b) Azijo, Južno Ameriko, Afriko.
 - c) Antarktiko, Evropo, Afriko.
 - d) Severno Ameriko, Evropo, Azijo.
 - e) Avstralijo, Južno Ameriko, Afriko.
2. S pomočjo slike 1 obkroži napačno trditev.
 - a) Čez Evropo poteka severni tečajnik.
 - b) Evropa leži severno in južno od ekvatorja.
 - c) Evropa leži severno od ekvatorja.
 - d) Večji del Evrope leži vzhodno od začetnega poldnevnik.
 - e) Evropa leži vzhodno in zahodno od začetnega poldnevnik.
3. Kako imenujemo vzporednik, ki leži $23,5^\circ$ severno od ekvatorja? Pomagaj si s sliko 1. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) Poldnevnik.
 - b) Južni povratnik.
 - c) Južni tečajnik.
 - d) Severni tečajnik.
 - e) Severni povratnik.
4. Celine se med seboj razlikujejo po obliki, legi, velikosti, razčlenjenosti, nadmorskih višinah in reliefnih oblikah. A le ena celina našega planeta ima najdaljšo gorsko verigo. Obkroži črko pred pravilno trditvijo. Pomagaj si s sliko 1.
 - a) Najdaljše gorstvo na svetu je Himalaja, ki je v Aziji.
 - b) Najdaljše gorstvo na svetu je Skandinavsko gorstvo, ki leži v Evropi.
 - c) Najdaljše gorstvo na svetu so Andi, ki ležijo v Južni Ameriki.
 - d) Najdaljše gorstvo na svetu je Atlas, ki leži v Afriki.
 - e) Najdaljše gorstvo na svetu so Alpe, ki ležijo v Evropi.
5. V naravi se lahko orientiraš na različne načine. Obkroži črko pred trditvijo, ki ne drži.
 - a) Orientiranje po senci predmetov.
 - b) Orientiranje s pomočjo digitalne ure.
 - c) Orientiranje s pomočjo zvezde Severnice.
 - d) Orientiranje s pomočjo kompasa.
 - e) Orientiranje s pomočjo mahu.
6. Če se želimo orientirati, moramo poznati glavne strani neba. Za natančnejšo orientacijo pa uporabljamo tudi vmesne strani neba. Kakšna je angleška kratica za severovzhod? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) SW.
 - b) SE.
 - c) N.
 - d) NE.
 - e) NW.
7. Kako imenujemo merilo, prikazano na sliki 2?
 - a) Opisno merilo.
 - b) Matematično merilo.
 - c) Številčno merilo.
 - d) Grafično merilo.
 - e) Znakovno merilo.
8. Katero vrsto zemljevida prikazuje slika 2?
 - a) Ekonomski zemljevid.
 - b) Tematski zemljevid.
 - c) Splošni zemljevid.
 - d) Topografski zemljevid.
 - e) Vojaški zemljevid.
9. S pomočjo slike 3 odčitaj nadmorsko višino točke A.
 - a) 345 m.
 - b) 244 m.
 - c) 500 m.
 - d) 320 m.
 - e) 420 m.

Slika 4: Kartografski znak

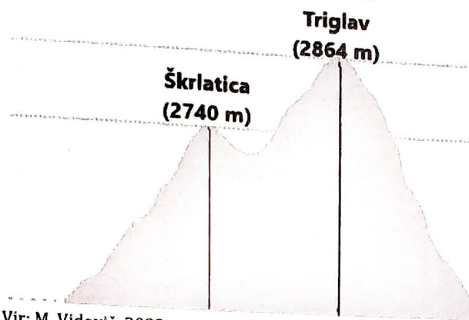
Vir: Geopedia.

http://www.geopedia.si/#T105_F1173:41942_x507111.216_y107871_457_s15_b4 (citirano 10. 9. 2023).

10. Kaj označuje kartografski znak na sliki 4?

- a) Mesto.
- b) Cerkev.
- c) Jezero.
- d) Mejni prehod.
- e) Višinsko točko.

Slika 5: Višina Škrlatice in Triglava

Vir: M. Vidovič, 2023.

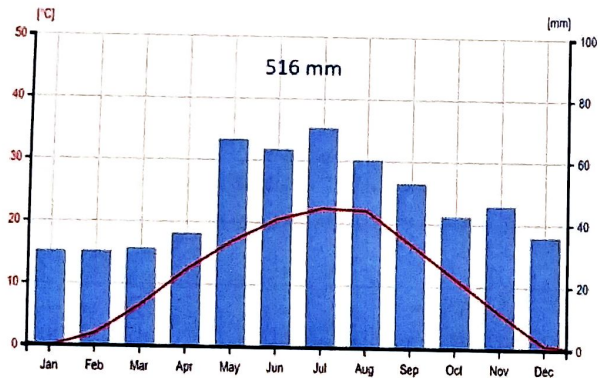
11. S pomočjo slike 5 ugotovi, kolikšna je relativna višina.

- a) 120 m.
- b) 124 m.
- c) 224 m.
- d) 5604 m.
- e) 200 m.

12. Naše Osončje sestavljajo Sonce in številni planeti. Obkroži, kateri planet je bližje Soncu kot Zemlja.

- a) Jupiter.
- b) Neptun.
- c) Mars.
- d) Venera.
- e) Saturn.

Slika 6: Klimogram Budimpešte

Vir: Climecharts. <https://climatecharts.net/> (citirano 17. 9. 2023).

13. Na sliki 6 je klimogram Budimpešte. Kaj označuje številka 516. Obkroži.

- a) Letno količino padavin.
- b) Višino temperatur na letni ravni.
- c) Maksimalne temperature v posameznem mesecu.
- d) Temperaturno krivuljo.
- e) Povprečen pretok vodotokov.
- f) Količino padavin v juniju in juliju.

14. Kateri tip podnebja prikazuje klimogram na sliki 6?

- a) Polarno podnebje.
- b) Puščavsko podnebje.
- c) Sredozemsko podnebje.
- d) Monsunsko podnebje.
- e) Nič od naštetega.

15. Avgusta 2023 je Slovenija utrpela povodenj tolikšnih razsežnosti, kot jih v zgodovini samostojne države ne pomnimo. Obkroži črko pred reko, ki je bila ena izmed tistih, ki so poplavljalje in povzročile največ škode.

- a) Kolpa.
- b) Soča.
- c) Meža.
- d) Dragonja.
- e) Ljubljanska.

Slika 7: Goriška brda

Vir: Wikipedia.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3c/Goriska_brd_a.jpg (citirano 14. 9. 2023).

16. S pomočjo slike 7 ugotovi, katera gospodarska dejavnost je najmanj verjetna za Goriška brda.

- a) Hmeljarstvo.
- b) Turizem.
- c) Vinogradništvo.
- d) Sadjarstvo.
- e) Gostinstvo.

17. Kako imenujemo reliefno obliko, ki je prikazana na sliki 7?

- a) Kotlina.
- b) Dolina.
- c) Nižina.
- d) Gričevje.
- e) Hribovje.

18. Obkroži trditev, ki ne velja za osojne strani pobočij v naši geografski širini.

- a) Sneg se na osojni strani obdrži dlje časa.
- b) Na osojni strani vinogradi slabše uspevajo.
- c) Hiše na osojnih straneh je potrebno bolj ogrevati.
- d) Poselitev je gostejša na osojnih pobočjih.
- e) V Sloveniji so osojna pobočja tista, ki so večinoma obrnjena proti severu.

19. Slika 8 prikazuje gostoto prebivalstva Evrope. Obkroži pravilno trditev.

- a) Gostota poselitve se znižuje od Severne proti Srednji Evropi.
- b) Panonska nižina je redko poseljena.
- c) Območje Vzhodne Evrope je v primerjavi z Zahodno Evropo redkeje poseljeno.
- d) Gostota poselitve je na Apeninskem polotoku redkejša kot na Skandinavskem polotoku.
- e) Gostota poselitve je v Španiji višja kot na Portugalskem.

20. Obkroži leto, ko je Slovenija postala članica evrskega območja.

- a) 2020.
- b) 1995.
- c) 1991.
- d) 2007.
- e) 2000.

MODERIRANA NAVODILA ZA VREDNOTENJE
Šolsko tekmovanje s področja geografije za osnovno šolo
2023/2024
Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred)

SPLOŠNE SMERNICE

- Ocenjevalci naj sledijo navodilom za vrednotenje za posamezno tekmovalno polo. V primeru nejasnosti naj se posvetujejo s predsednico/predsednikom tekmovalne komisije, pristojnim za posamezno raven, ta pa s koordinatorjem tekmovanja.
- Vrednotijo se le odgovori, pisani s kemičnim svinčnikom ali nalivnim peresom.
- Če tekmovalec/tekmovalka poleg pravilne rešitve **zapiše še napačno**, ki je ne prečrta ali kako drugače jasno označi, se odgovor ovrednoti z nič točkami.
- Prav tako se odgovor ovrednoti z nič točkami, če je **nečitljiv ali nejasno popravljen**.
- Če tekmovalec/tekmovalka na vprašanje ni odgovoril/-a, se v strežnik DMFA vnese X.
- Pri nalogah v sklopu A ocenjevalci prepišejo rešitve (črke A, B, C, D ali E) v strežnik DMFA.
- Pri nalogah v sklopu B ocenjevalci v strežnik DMFA napišejo ustrezno število doseženih točk.
- Pri nalogah v sklopu B z obkroževanjem se vrednotijo tudi drugače označene rešitve, če so pravilne (npr. podčrtane).
- Če tekmovalec/tekmovalka k tekmovanju ni pristopil/-a, ocenjevalci v strežnik DMFA ne vnašajo ničesar.

REŠITVE

DODATNA NAVODILA

SKLOP A

1.	B	0/1
2.	B	0/1
3.	E	0/1
4.	C	0/1
5.	B	0/1
6.	D	0/1
7.	C	0/1
8.	B	0/1
9.	C	0/1
10.	E	0/1
11.	B	0/1
12.	D	0/1
13.	A	0/1
14.	E	0/1
15.	C	0/1
16.	A	0/1
17.	D	0/1
18.	D	0/1
19.	C	0/1
20.	D	0/1

SKLOP B

21.	A	0/1
22.	1999	0/1